

Posamezna številka stane 75 para

Naročnina listu: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četiri leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inserati ali oznanila se urečunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon Interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine prosta. Telefon Interurban št. 113.

142. številka.

Maribor, dne 13. decembra 1922.

Letnik XIV.

Kriza in revizija ustave.

Pod tem naslovom je Stojan Protič napisal v svojem «Radikalu» uvodnik, ki zasluži, da z njegovo vsebino seznanimo tudi naše čitatelje. Stojan Protič najprej dokazuje, da je sedanja vladna kriza prav za prav kriza ustave. Če je pa kriza ustave, je pa to znamenje, da jo je treba spremeniti. In kaj je ustava in kaj je revizija ustave? Na to odgovarja Protič: «Ustava je zakon, samo, da je važnejši od mnogih drugih zakonov. Ko se v zakonu, ki ga je zbornica sprejela, zapazijo nepopolnosti ali napačne določbe, tedaj je treba ta zakon spopolniti ali popraviti. Isto velja tudi za ustavo. Nepopolnosti in napačne določbe naše ustave so take, da ovirajo pravilno delovanje samega parlamenta in so zapreka ureditvi in ozdravljenju naših notranjih razmer. Sedanja ustava daje vladi večjo oblast in moč, kakor pa jo more in sme imeti v parlamentarni državi. Ta ustava veže roke in noge zakonodavcu pri izpeljavi dobrih zakonov. Ta ustava je ponižala in vzdržuje v ponižanju narodno skupščino tako, da se lahko reče: naša mlada kraljevina ni parlamentarna monarhija, ampak začasna absolutistična monarhija in sicer na škodo kralja in naroda. Da se to popravi, se morajo spremeniti in spopolniti nekatere določbe v usta vi popolnoma, druge pa sploh opustiti. Dokler se to ne zgodi, ostanejo v veljavi določbe vidovdanske ustave. Ker pa te določbe ovirajo, jih je treba odpraviti, spremeniti in spopolniti čimprej. Ker je pa narodna skupščina še pri življenju in traja njen mandat do konca junija prihodnjega leta, se mora prvi korak napraviti v sporazumu s krono in s političnimi skupinami in sicer še v teku trajanja tega parlamenta. Zato za revizijo ustave ne more biti dvoje volitev, ampak samo ene: te, ki so sedaj na vrsti. Nova narodna skupščina bo dovršila ustavne spremembe in takoj nadaljevala z zakonodajnim delom. Ako narodna skupščina, ki izza te pride, sprejme predlagane spremembe in spopolnitve ustave, tedaj je revizija ustave končno rešena in odstavljena z dnevnega reda. Ako pa bi skupščina ne sprejela, kar ni verjetno, predlaganih sprememb, ostane vidovdanska ustava še nadalje v veljavi z novim in pojačanim avtoritetom, revizija ustave pa je tudi s tem dejstvom odstavljena z dnevnega reda, vsaj za daljši čas... Da se to srečno izvrši, je potrebno imeti dovolj svobojnja in lojalno in pošteno hoteti resnično parlamentarno monarhijo, ki vsebuje in predpostavlja resnično in široko samoupravo v vseh upravnih enotah države».

Ker je Stojan Protič eden izmed naprej določenih predsednikov nove vlade, se lahko smatrajo njegova izvajanja za program morebitnega njegovega kabineta. Predvsem nam je ugotoviti, da Stojan Protič ne smatra za potrebno razpust sedanje zbornice in takojšen razpis novih volitev. Tudi novi vladi pripisuje mnogo večjo važnost, kakor pa bi jo imela volilna vlada. Če torej Protič daje sedanji zbornici, ki je sprejela vidovdansko ustavo, nalogo za revizijo te ustave, mora iskati v tem parlamentu tudi možnost za uredništev te svoje naloge. Taka možnost pa je podana s tem, da se komunističnim poslancem vrnejo njihovi mandati in da Hrvatski blok pride v Beograd. S tem postaja parlamentarna sestava bistveno spremenjena in uredništev naloge zagotovljena. Ves Protičev dosedanji boj proti sedanjemu centralističnemu režimu vsebuje zagotovilo, da se mora okrnjenemu parlamentu vrniti nasilno okrašene dele in razveljaviti izjemne zakone, dasi Protič tega izrecno ne poudarja. Tudi njegova zahteva, da se mora izvršiti sprememba ustave v sporazumu med krono in političnimi skupinami, pomenja povratek k stanju pred vidovdansko ustavo in k nadaljevanju politike od točke, kjer se je ustavil prvi Protičev koncentracijski kabinet. S tem je vse delo sedanjega okrnjenega parlamenta sojeno in obsojeno ter se vračamo k programu, ki ga je naša stranka vedno in dosledno zastopala. Stranke pa, ki so se udinjale Pašičevemu režimu, imajo sedaj edino pot pred seboj — pot Poncija Pilata. Od njihovega glasovanja «za» ali «proti» reviziji ustave je odvisno samo njihovo življenje, ne pa življenje ustave, države in — zbornice. Njihova «državotvornost» je danes k večjemu še za — starinoslovski muzej.

Pri tem pa je treba ugotoviti še dejstvo, da Protič končno in s tem še s posebnim povdorkom omenja resnično in široko samoupravo v vseh upravnih enotah države. S tem je tudi avtonomistično načelo v Protičevem programu dobilo svojo veljavo, način in vrednost tega načela pa je odvisna od enotnosti nastopa in sporazuma avtonomističnih skupin v zbornici.

Boj za revizijo ustave in za avtonomijo je torej v odločilni stopnji svojega razvoja.

Za celo leto 1923 bo znašala naročnina za naš list:

- za celo leto dinarjev 60.—,
- za pol leta dinarjev 30.—,
- za četrt leta dinarjev 16.—,
- za en mesec dinarjev 6.—.

Politični položaj.

Sestava vlade Pašiču ne bo uspela. Radikali so se že prepričali, da je sestava koalicijske vlade nemogoča z demokrati, dokler Davidovič ne prekine svoje akcije v družbi s Hrvatskim blokom. Radikali govorijo odkrito, da ni položaj v demokratski stranki prav nič razčiščen in da so pregovori z demokrati naravnost izključeni, dokler ne odstopi Davidovič od hrvatske orijentacije, ali pa ne izvede razkola v lastni stranki. Radi čisto nesigurnega položaja v demokratski stranki so sklenili radikali podeliti Pašiču pri sestavi vlade čisto svobodno roko. Pašič lahko vrne kralju mandat, ako se bodo izkazala njegova pogajanja z različnimi političnimi skupinami kot brezuspešna. «Jutarnji list» piše, da čaka Pašič samo še na vrnitev dr. Korošca in Laziča v Beograd in po razgovoru s tema dvema bo vrnil kralju mandat.

Pašičevi ministrski kandidati. Ko je dobil Pašič mandat za sestavo vlade, je obiskal najprej vse politične skupine, ki so za vsako vlado na prodaj: samostojne, zemljoradniške uskoke in vladne Turke. Pa celo muslimanski desničarji, ki so bili dosedaj s slovenskimi samostojnejši vred najposlušnejše orodje sedanjega nasilnega, absolutističnega in do dna korumpiranega režima, kolebajo in premišljujejo, ali naj se še enkrat nesejo na prodaj v vlado ljudske koristi. Če Pašič sploh sestavi volilno vlado, bo imel proti sebi z večino hrvatskega in slovenskega naroda tudi večino — Srbov. Brzovaj Hrvatskega bloka na Davidoviča je močen apel na razsodnost krone. Če se na najvišjem mestu ne uvidi, da Pašič nima zaupanja ter ni sposoben za sestavo vlade ali celo za vodstvo volitev, potem imamo seveda reakcijo po madžarskem in romunskem vzorcu, ki ima pa to dobro, da bo srbijanskemu narodu še v boljši luči predstavila Pašiče, Pribičeviče, Lukiniče, Zerjave, Wilderje in druge take «državotvorce».

Demokrati med seboj. Ko je bil Davidovič še predsednik demokratskega kluba, je prišel na neko klubovo sejo kr. namestnik za hrvatsko pokrajino Demetrovič ter se obnašal, kakor da bi bil tudi on neka odločilna osebnost v poslaniškem klubu. Davidovič je bil prisiljen omeniti, da so na seji ljudje, ki k njej ne spadajo, Demetrovič je pa to preslišal ter ostal. Davidovič je to še enkrat povedal, končno pa celo nanj pokazal, češ, naj gre, ker ni več poslanec, temveč samo, nastavljenec vlade. Demetrovič se je odpravil. Pribičevičijanci so pa zagnali velik krik ter zahtevali, naj se odstrani tudi poslanec Andjelič, ki je po listih in po svojih proglasih zmerjal vlado in vladne stranke. Poslanec Andjelič je na to odgovoril: «Izključiti me, če morete, sam pa ne grem iz kluba!» — Drugi poslanci-levičarji, ki so se pri zadnjem glasovanju postavili odločno na Davidovičev stran, so začeli vpiti: «Glejte, Pašičeve hlapce, radi bi nas vrgli ven, naj le poskusijo!» Veliko senzacijo je izzvalo pismo narodnega poslanca Jovana Magovčevića, v katerem izjavlja, da izstopa iz demokratskega kluba. V tem pismu pravi, da ne more dalje igrati dvoilčne vloge. On ne more odobravati tega, kar mora kot oseba odločno obsojati. Ni mogoče, da bi dalje nosil odgovornost za delo, kateremu je odločni nasprotnik. On izstopa iz demokratskega poslanskega kluba, ostane pa član stranke ter bo kot tak v narodni skupščini deloval dalje tako, kakor mu veleva državni interes, pravi interes stranke in njegovi pojmi o časti in morali. Le v tem pravcu, pravi Magovčević, po njegovem mnenju leži rešitev države, le tako se bo obdržalo edinstvo in se čimprej konsolidirale razmere. On ima v stranki sami mnogo somišljenikov, čeprav ti iz morebiti upravičljivih razlogov niso iz stranke izstopili. On bo ostal z njimi v kontaktu. — Mogoče, da mu bodo še drugi poslanci sledili, ker je med demokratskimi posl. iz Srbije veliko ogorčenje radi tega, da hočejo biti Pribičevičevi demokratje iz Hrvatske in Slovenije hujski Srbi od pravega in najpristnejšega šumadinca. Za Pribičevičevo resolucijo so namreč z največjo naglico in vnemo glasovali Wilder, Lukinič, Krstelj, Zerjav, Kukovec in drugi, ki so poprej Dunaju, oziroma Pešti ravnokotno službovali, kakor službujejo danes Beogradu.

Prevrtni poizkus v Bolgariji.

Marsikomu so razmere v Bolgariji španska vas. — Temu se koncem koncev ni čuditi. Slovenci smo bili v splošnem glede jugoslovanskega vprašanja preenostran sko orientirani. Naš rojak, g. Bezenšek, profesor na sofijskem vseučilišču, in Družba sv. Mohorja ter redka poročila o delovanju oo. lazaristov na Bolgarskem — vse to je zelo malo vplivalo, da se poglobi in razširi med sebojno spoznavanje in zblížavanje. In vendar, ravno mi Slovenci smo nekako poklicani, da vršimo blagodejno posredovalno misijo med posameznimi deli jugoslovanstva in da postanemo ona važna točka za stik med Jugoslovani, katero nam je naklonila usoda s svojim zemljepisnim in zgodovinskim položajem. Kljub denuncijantstvu, vredno «aboritov» in «kmetijacev»,

ne smemo nikdar pozabiti, da Jugoslavije brez Bolgarov ne more biti. Boj proti Veliki Srbiji je v vseh svojih posledicah vedno le negativen. Mi se pa ne smemo zadovoljevati samo na povdarjanje tega, česar nečemo, ampak stremiti za tem, da uveljavimo tudi našo voljo. Treba torej, da ustvarimo pogoje, ki izključujejo ne le samo nadvlado tega ali onega plemena, ampak tudi pogoje za pozitivno in enakomerno uveljavljanje vseh moči vseh jugoslovanskih delov v smislu ravnovesja in enakopravnosti. Nobena ustava nam ne more nuditi boljših jamstev za razvoj države in vseh njenih delov, kakor edina naravna razdelitev dela in moči.

Pašičevcev in velesrbijancev sploh ne bomo nikdar prepričali o potrebi ujedinjenja z Bolgari. Pašič in njegovi enaki poznajo samo sebe in v stremljenju, da zadoste svojim neodoljivim željam po oblasti in nadvladi Velike Srbije, se ne strašijo nobenega nasilja in nikakih sredstev. Gospodarska, kulturna in politična smrt Slovencev in Hrvatov je življenje Velesrbijancev, ki se bodo potem obrnili pa še proti Bolgarom. Pašič je dal na obnem zboru radikalne stranke pred dvema letoma Bolgarom rok 15 do 20 let, da se bo šele takrat moglo govoriti o zblížanju z njimi. To pomenja, da Pašič ceni, da se bodo Slovenci in Hrvatje držali kvečjemu še 20 let.

Ti plemenski boji pa bi tudi Srbe popolnoma izčrpali in konec bi bil usodepoln, kakor je bil za Avstrijo. Zato je tudi dobro pojmovana korist srbstva in njihovega obstanka, da iščemo pogoje za svoj vsestranski razvoj edinole v skupni veliki jugoslovanski državi Srbov, Hrvatov, Slovencev in Bolgarov.

Kar velja za Srbe, Hrvate in Slovence, velja tudi za Bolgare. To je sprevidel tudi Stambolijski in njegova kmetska stranka, ki je sedaj na krmilu v Bolgariji. Z redko vstrajnostjo je Stambolijski po večletnem mledovanju izposloval v Beogradu, da računajo z Bolgarijo. V to je nemalo pripomoglo tudi pošteno javno mnenje v naši državi. Za časa svojega bivanja v Beogradu je Stambolijski odločno obsodil prevratno gibanje razgretih makedonskih Bolgarov, katerih energija bi stvari koristila samo takrat, ako bi bila usmerjena k združenju obeh jugoslovanskih držav. Stambolijski, ki ima že itak težko stališče napram združenju opoziciji v svoji domovini, je s svojo odločno obsodbo zadel ob gnezdo sršenov. Macedonski ustaši, ki imajo na svoji strani močno vladno opozicijo in 300.000 izbeglih Macedoncev, so pod vodstvom Macedonca generala Protogerova prve dni tega mesca izvršili poskus državnega udara in s svojimi dobro organiziranimi in oboroženimi četami zavzeli Čustendil z okolico; istočasno pa so se v Sofiji vršile hrupne demonstracije proti vladi in proti Srbiji. Ta izdajalski čin proti jugoslovansko mislečemu bolgarskemu kmetskemu ljudstvu se je izvršil v trenutku, ko je v Traciji buknila ustaja proti Grkom!

Kaj naj stori sofijska vlada, ko pa je Bolgarija razorožena in brez vojske? Če bi se ustaja v Bolgariji posrečila, ali je nevarnost tudi za nas, da plamen revolucije švigne tudi v Macedoniji? Kje bi se potem ustavil? To so vprašanja, ki posredno in neposredno zasegajo tudi v naše državno življenje. Stambolijskijeva vlada je pozvala svoje pristaše, kmete, ki so se zbrali v četah, katerih število se ceni na 10.000. Ti so, oboroženi s sekirami, cepini, krampi itd., navalili na upornike pri Čustendilu in razgnali ustaške čete. Sedaj je zopet mir v Bolgariji.

Ti poskusi so se že nekolikokrat ponovili, toda, — hvala Bogu in zavednemu kmetskemu ljudstvu, brez uspešno. Dolžnost naše vlade bi bila, da v interesu miru in varnosti naše države podpira politiko Stambolijskega, ne pa prevratne elemente, kakor bi se moralo zaključiti po raznih znakih «modre» Pašičeve politike, ki daje ne samo snov, ampak tudi — morda neposredno in nehoti, — pobudo in pogum macedonskim ustašem, da vpriparjajo puče ne samo pri nas, marveč tudi v sedstvu. Na Balkanu ne bo prej miru, dokler se jugoslovanski narodi ne sprijaznijo med seboj in se ne sporazumejo za skupno državno življenje. V tem edino je jamstvo in nalog za bodočnost in le v skupni državni obliki bo tudi dovolj odpornih moči proti zunanjim pogubnim vplivom.

Prevratni poskusi v Bolgariji niso izraz ljudske volje, ampak le plod posledice vojnega ozračja, ki ga je ustvaril Ferdinand koburški med korumpiranim delom bolgarskega izobraženstva, ki je slo celo tako daleč, da je zanikalo slovanski značaj bolgarskega naroda ter mu pripisovalo poreklo Tatarjev in Hunov. Takih elementov je povsod dovolj, ki sicer povzročajo narodu dokaj škodo in težav, nimajo pa trajne in odločilne moči. Pri nas imamo žalostne skušnje n. pr. z dr. Ilesičem, moti pa se tisti, ki namerava uresničiti svoje temne naklepe s pomočjo raznih Ilesičev in uničiti slovenstvo.

Vsi taki protiljudski prevratni poskusi imajo navadno svoje protagoniste v tujini. Tudi Protogerov je bil v Rimu, odkoder se je šele nedavno vrnil. V koliko je Italija v teh žalostnih dogodkih v Bolgariji posredno ali neposredno sodelovala, še ni ugotovljeno. Če pa je Italija imela v tem puču svoje prste vmes, da razdvoji

Jugoslovane v njihovem ujedinevalnem stremjenju, potem lahko trdimo, da bo s svojim delom dosegla ravno nasprotno temu, kar je hotela. Zadnji prevratni poskus v Bolgariji je medsebojne prijateljske odnose med Bolgarijo in Jugoslavijo le še bolj utrdil in poglobil.

Sedaj je končno zapečaten usoda 22 bivših bolgarskih ministrov, zaprtih v najhujši bolgarski temnici v Šumenu. Padle pa bodo tudi glave ujetih macedonskih ustašev, v kolikor jih ni pobilo razjarjeno bolgarsko ljudstvo, ki je po zmagi nad uporniki uničilo lokalne demokratske stranke v Sofiji. Dasi iz dna srca obžalujemo prelito kri med bratskim bolgarskim narodom, vendar se ne moremo ubraniti zadovoljstvu nad tem, da se bolgarsko ljudstvo ni pustilo napeljati v sovražnosti proti Srbom in Jugoslovanom sploh, marveč je obračunalo s povzročitelji protijugoslovanstva — spontano in odločno.

Po svetu.

Opasen notranji položaj na Bolgarskem. Dne 10. t. m. so oborožene bande napadle banke in državne zgradbe v Sofiji ter jih oropale. Vojaštvu se je posrečilo, da je prepozdilo roparje. Tudi v Čustendilu je prišlo do spopada med komiti in vladinovi. Bolgarska vlada je pozvala Stambolijskega, naj se takoj vrne v Sofijo radi opasnosti notranjega položaja.

Vprašanje turških dolgov. Z ozirom na razdelitev otomanskih dolgov so Turki v Lausanni nepopustljivi. Turki zahtevajo, da naj ne pridejo pri razdelitvi otomanskega dolga samo balkanske države v poštev, ampak vsa od Turčije odcepljena ozemlja. Antanta pa smatra kot svoj razdelitveni načrt teritorij Turčije od leta 1914.

Moč turške vojske. Orientska konferenca ne zahteva glede moči turške vojske za Anatolijo prav nobenih omejenj. V Evropi pa se morajo zavezati Turki, da ne bodo vzdržavali več vojaštva kakor Bolgari.

Čičerin in morske ožine. V Lausanni je izjavil Čičerin, da ako ne bodo morski prehodi utrjeni in zaprti, bosta Rusija ter Turčija vedno ogroženi, ker antanta gleda ter špekulira na Kavkaz.

Novi predsednik poljske republike. Po končani seji narodne skupščine dne 10. t. m., na kateri se je javila izvolitev predsednika republike, so se podali predsednik sejma, predsednik senata ter ministrski predsednik k ministru Narutowiczu s sporočilom, da je izvoljen predsednikom republike. Narutowicz je izjavil, da sprejme izvolitev.

Irska država. Angleški kralj je sankcioniral angleško-irsko pogodbo, s katero Irska postane neodvisna država po vzoru ostalih britanskih dominionov. Ob enem je tudi imenovan Healy za generalnega guvernerja, ki bo predstavljal kralja. Healy je Irec, ki je začel svojo življensko karijero kot stenografist pri železnici. Nato je postal žurnalist, dokler ni bil izvoljen v londonski parlament. Bil je rutiniran parlamentarec, strasten govornik in znan po svojih interpelacijah in medklicih polnih divjega humorja. Ko se je ustanovila sinfajnovska organizacija, je postal njen član. Šef sedanje irske vlade je Cosgrave, ki je kraljevega namestnika šel sprejeti v Holyhead in pri tej priliki izjavil, da upa na bližnji mir v deželi. Dežela se namreč še vedno nahaja v anarhističnem stanju in je vodja revolucionarjev, kateri novega stanja nikakor neče priznati, Valera, narod pozival, naj ne plačuje nobenih davkov. Čudno je to, da se med Irce, ki so z današnjim stanjem zadovoljni, in pa med Irce republikanci, ki zahtevajo več, bidejo najokrutnejši boji — še hujši, kot poprej skupno proti Angliji. S tem je v zgodovini zopet za beležen pojav najrže sebičnosti. Irski politiki, ki so zadostili svojemu častihlepu in tudi svoji sebičnosti z nekako papirnato samostojnostjo, pobijajo in obešajo danes z največjo okrutnostjo svoje rojake in včerajšnje sobojevnike, ki še niso zadovoljni s predstavnikom irskega kralja.

Iz razorožitvene konference v Moskvi. Na razorožitveni konferenci v Moskvi so sklenili, da bo zmanjšala Rusija tekom enega leta svojo vojsko na 600.000 mož, Poljska na 280.000, Lotiška na 19.000, Estonska na 16.000 in Finska na 28.000.

Beleške.

«Balkanovo» prokletstvo nad Protičem. Kakor znano, je Protič eden od redkih srbskih politikov, ki se niso okoristili ter si nagrabili premoženja, kakor recimo Pašič in drugi, sedaj pa pride «Balkan» ter izreka, nad Protičem prokletstvo, ki naj bi tega poštenega srbskega politika vrglo na mah ven iz srbstva. «Balkanovih» protievropskih izpadov smo že vajeni, to proti Protiču je pa še nekaj posebnega in je vredno, da se beleži kot posebna nekulturnost tega divje-šovinističnega lista. Glasilo velesrbskih šovinistov piše proti g. Protiču: — «Prokleta bila srbska roka, ki bi pri prihodnjih volitvah spustila svojo volilno kroglico v vašo volilno škrinjico, ker se bojujete proti vidovdanski ustavi! Srbski roki bi bilo boljše, da se prej posušijo, nego to storijo! — Tako torej «Balkan» proti Protiču, katerega je poprej v zvezde koval, samo radi ustave, pri kateri se je dalo toliko zaslužiti.

Mesto ljudstvu — demokratskim bankam. Protičev «Radikal» prinaša tole vest: Poroča nam neki Dalmatincev, da je g. Žerjav dal 20 milijonov dinarjev kot obratni kapital za prehrano ljudstva v Šibeniku in okolici, a bil je ta denar porabljen za osnivanje demokratske banke. Želeti bi bilo, da poklicani činitelji povedo, je li ta vest resnična. Če je, hoče li vlada ukreniti, da se

vzame državni denar demokratski banki? — Prijatelj g. Sv. Pribičevića, neki Gvozdenović še vedno hrani ljudstvo v Črni gori, a pri tem izkorišča državni obratni kapital v znesku 6 milijonov dinarjev. Ali ni zdaj jasno, zakaj se muči gospodu Pribičeviću na volitve? — Pašič si je oskrbel milijardne vojne kredite, da ima kaj nuditi svojim zaupnikom in priganjačem, Pribičević pa seve tudi noče zaostati in kar bo razdaljal Pašič na rovaš in škodo sestradanih in raztrganih vojakov, to bo pač Pribičević delil na škodo sestradanih Dalmatincev in Črnogorcev.

Razpis za ministre. Ker država SHS še ni imela zdrave vlade, ki bi bila popolnoma sposobna za vodstvo državnih poslov, se razpisuje konkurs za sestavo nove vlade. Lista novih ministrov naj bi po tem razpisu ali konkurzu odgovarjala sledečim zahtevam: Ministri bi morali biti: 1. podaniki države Srbov, Hrvatov in Slovencev, 2. odsluženi vojaki, 3. pošteni ljudje, 4. bi se morali obvezati, da ne bodo zidali palač, kupovali stavbišče in da ne bodo snovali posebnih denarnih zavodov, 5. da ne bi sodelovali kot tajni zadružniki raznih državnih liferantov, 6. morali bi iz svojih resorjev odvreči vse avtomobile, da bi se tako državi že za 180 tisoč dinarjev dnevno prihranilo, kar sedaj porabijo dosedanji ministri za sebe, oziroma za svoje družine in prijatelje s celo služničadjo do kuharice in sobarice, 7. ne bi smeli narodu lagati, 8. bolj bi morali skrbeti, da se iztrebijo komitaši in madžarski špijoni, 9. da bi imeli za seboj vsaj ljudsko šolo ter tako preprečili, da se v vlado ne bodo vrnili kakor nekdanji bivši natakari in pozneje celo neki klobasičar (človek, ki po beograjskih ulicah prodaja klobase, kakor pri nas oni, ki vpije «hase»), 10. morajo biti pametni. — Kakor vidite, so pogoji zelo sprejemljivi, pred Bogom in dušo pa v naši državi neizvedljivi. Današnji ministri ne bi sprejeli točk: 4, 5, 6 in 7, točke 2 niso izpolnili in tako bi se jih mi lahko otresli. Hrvatski blok pa ne izpolnjuje prve točke in tako bi se tudi njega otresli. — Tako piše beograjski «Balkan» Hrvatskemu bloku predbaciva torej, da ni pravi podanik kraljevine SHS, ker je republikanski, drugače bi pa zadostil vsem točkam, ki se tičejo osebnega poštenja in kulture. Lahko smo hvaležni velesrbskemu «Balkanu», ki s tem pove, da bi bili opozicionaleci v vseh drugih točkah, ki se tičejo osebne kulture in poštenja, sposobni, dočim velesrbski narodni očetje ne morejo biti ministri, ker v tem pogledu niso čisti in ker, kakor pravi sam «Balkan», najvažnejše in mnoge točke tega «razpisa» celo že vnaprej odklanjajo. Torej bi prečanci lahko vse točke izpolnili, dočim jih nobena srbska stranka ne more. To je lepo priznanje.

Centralizem in volitve. Protičev «Radikal» ugotavlja, da se «naša državna ureditev giblje, žal, že dokaj časa in vedno hujše v znaku krutega birokratskega centralizma. Obstojta težnja — pravi dalje «Radikal» — da nekoliko ljudi postane absoluten gospodar vseh državljanov.» — To smo mi že neštetokrat povdarjali in — hvala Bogu — ne zaman, kakor so pokazale ljubljanske volitve. Centralizem današnjih režimovcev ne gre za tem, ker so centralisti prepričani o potrebi take ureditve države. Centralizem je samo sredstvo za dosego oblasti in vzdržanje oligarhistov na oblasti. Kot sredstvo pa služi centralizem na razne načine. Pod Kramarjevim uprav kramarskim ministrom smo imeli devizno centralo, kjer so se izdajale izvoznice in devize lastnim pristašem in tistim, ki so plačali — za volilni fond policajdemokratske stranke. Saj je takrat celo splitski Sokol tržil z mastjo . . . Kakor na krušno karto za časa vojne, na katere se zelo dobro razume znani «narodni ekonom» Milko Brezigar (recte Peter Smola), tako so čakali trgovci na izvoznice. Milijoni so takrat romali v policajdemokratski volilni fond, ki niti Pucljevem ni bil zaprt. Sedaj se približujejo zopet volitve in zato je treba zopet napolniti strankarsko blagajno. Playšič je začel dvigati valuto in pri tem je njegova banka zaslužila milijone, od katerih je precejšen del odšel za — volitve. V sporazumu z ministrstvom za socialno politiko (dr. Žerjav!), ki se tudi razume na trgovino z mastjo v duhu agromerkurstva, je finančno ministrstvo ustanovilo «Generalni inšpektorat za devize.» Seveda tudi ta je centraliziran. Vsak trgovec, ki hoče imeti devize za plačila v tujini, mora v Beograd, kakor prej pri devizni centrali. Tam stoji na mizi vsakemu trgovcu v gotovem trenutku viden napis: «Mal položaj dar stranki na oltar.» Brez skrivljene hrbtenice in rejene listnice ne dobi noben trgovec zahtevanih deviz. To je torej centralizem. Če bi tudi v avtonomijah mogla cvesti korupcija, bi kar čez noč vsi centralisti postali goreči avtonomisti, vsem na čelu pa Pašič, Pribičević in Žerjav.

Da se ne pozabi. Beograjska «Tribuna» je pred ljubljanskimi volitvami objavila članek, v katerem čitamo tudi te-le zanimivosti: «Demokratje okrog «Jutra» agitirajo pred vsem z velikim fondom, ki znaša okrog pet milijonov kron. Kako so prišli do tega fonda, je «Tribuna» svoj čas že dovolj pisala o tem. Razen tega je «Jutrovcem» stavil na razpolago štiri milijone kron tudi zloglasni ravnatelj Slovenske banke g. Praprotnik. Poleg «Jutra» so začeli izdajati zakotni list za volitve «Napredna Ljubljana.» — Toda, kakor smo videli, vse to «Jutrovcem» ni dosti pomagalo. Še živi poštenost med Slovenci.

Pašič — revizionist. Pašič, ki je bil v Srbiji svojčas velik pristaša samouprave in revizije ustave, je v Jugoslaviji najrazritejši centralist in protirevizionist. V prvi številki je njegovo glasilo «Samouprava» dne 1. januarja leta 1881 objavilo program radikalne stranke, v katerem je med drugim rečeno, da se morejo (razen čl. 1, 10 ter 31 ustave) vsi drugi členi ustave spremeniti po potrebi, spopolniti in odpraviti, kakor vtakniti v u-

stavo nove člene.» Velika narodna skupščina se sklicuje, kadarkoli je treba spremeniti ustavo. — Pašič je takrat pa program opravičeval s tem, da je potrebna večkratna sprememba ustave zaradi napredka. Na starost pa je Pašič postal vodja reakcionarcev in nazadnjakov.

Pašičev sporazum glede izvoza svinj. Zagrebški humoristični list «Koprive» je prav dobro karikiriral in označil svinjsko izvozničarsko vprašanje. Pred vrati ministrsko-predsedniške pisarne stoji debel prašič iz Vojvodine, mast ga teži, rep ima že trikrat zavil in nestrpno rili z rilcem v vrata. Vrata se odpro in Pašič sam se pokaže: Kaj je? — Prašič se potoži: Kaj bo z menoj, gospodine predsedniče? Minister Žerjav bi me rad izvažal, minister Puclj pa tudi, kdo me bo, kaj bo pravzaprav? — Pašič malo pomisli, pogladi brado, a končno pa odloči: «Veš kaj, najboljšje «bidne», da te izvozi moj sin Rade!»

Glejte plačilo, ki ste utrgali delavcem, vpije.

Ljubljana si je zopet dovolila korak, ki naravnost vpije in razodeva brezstidnost naše sedanje državne uprave. S 1. decembrom tekočega leta je Višji šolski svet vsem katehetom, ki podučujejo najmanj 20 ur krščanskega nauka na teden, ustavil vse njihove, z odlokom z dne 23. nov. 1920, št. 11623 priznane prejeme. Ko so se 20 urnim katehetom ti prejemi priznali, je Višji šolski svet, ki je takrat imel še vsaj nekaj čuta za pravičnost, povdaril, da stori to zaradi tega, da so nagrade veroučiteljev same na sebi prenizke za sedanji čas. In povdarjalo se je takrat, da se ti prejemi priznajo tem katehetom radi nevezdrnih gmotnih razmer, v katerih se nahajajo ravno ti katehete, dokler so prejemi katoliških dušnih pastirjev sploh pravično in za kulturno državo primerno ne uredijo.

Prejemki katoliških, povdarjamo katoliških dušnih pastirjev, pa se od tistega časa po zaslugi sedanjega režima niso uredili, vse, kar se je zgodilo v teh časih neznosne draginje je bilo, da so se jim zvišale še stare avstrijske doklade 500 K za 10 odstot. to je 50 K na mesec, med tem ko so drugi državni uslužbenci dobili povišanje za 200 do 500 odstot. in še dnevnicke po vrh, kar jim vse privoščimo, ker vemo, da so potrebni. Življenske razmere so od 30. sept. 1920, ko se je beđen gmotni položaj katehetov pri seji Višjega šolskega sveta ugotovil, nikakor niso zboljšale, temveč, kakor je vsakemu dovolj znano, in vsi to čutijo na lastni koži, se poslabšale. In sedaj pri teh razmerah gredo gospodje pri Višjem šolskem svetu in hladnokrvno ukinejo katehetom, ki skoro ves svoj čas in svojo moč žrtvujejo šoli, vse njihove katehetske prejeme, tako, da mnogi ne bodo imeli na mesec več ko 650 K, kolikor znaša plača katoliškega kaplana.

Ne apeliramo pri tem nečuvnem postopanju na socialni in kulturni čut gospodov pri Višjem šolskem svetu, vprašamo le: Ali ste bili od koga pooblaščenj storiti to sramotno dejanje, ki ste ga storili? Sklep Viš. šol. sveta, s katerim so se katehetom priznali prejemi, s katerimi je bilo mogoče shajati, je potrdil Beograd. Ali imate za to vaše škandalozno in naravnost nečloveško postopanje pokazati ukaz iz Beograda? Nam je znano, da je visoko kulturni Beograd znatno črtal proračun za prosveto v Sloveniji; pa, ali je on tudi rekel, da se morajo prejemi ukiniti ravno katehetom. Če ste vedeli, da je proračun znižan, zakaj ste pa šli od septembra t. l. naprej ustanavljat nove, v nekaterih slučajih popolnoma nepotrebne paralelke? Če je Beograd znižal proračun, zakaj pa ne odpravite čisto nepotrebnih učiteljev za srbo-hrvaščino? Če je proračun za slovensko prosveto tako znižan, zakaj plačuje oddelek za prosveto razne nastavljenice po zavetiščih, ki vendar spadajo v področje za socialno oskrbo? In bode prepričani, da bi lahko navedli še par slučajev, kjer bi se dalo še kaj poiskati in hraniti in bomo o teh slučajih še tudi govorili, če se krivica, storjena katehetom, ne popravi. Se bo to znabiti sicer zdelo brezobzirno; pa če se proti katehetom postopa na ta način, zakaj bi sami mi morali biti obzirni. In če je Beograd znižal proračun za prosveto, zakaj niste sorazmerno znižali vseh izdatkov, zakaj ste ravno katehetom vzeli vse, prav do zadnje pare. Če res primanjkuje v proračunu za prosveto 16 milijonov, ali bodo ti, na vnebovpjoči način ukinjene katehetski prejemi pokrili ves primankljaj? Kje bote pa drugo in plače za vas same dobili? Seveda, za vas same bote že znali denar dobiti, za katehete ga ne znate, ker ga nočete, ker ste že itak komaj čakali prilike, da lahko storite to, kar ste zdaj storili. Ali se ne bote nič sramovali gospodje, ko bote vlekli za svoje primeroma lahko delo po pisarnah svoje tisočake, katerih vam pa nismo nevošljivi, a katehete bodo pri svojih 650 K razcapani in lačni opravljali svoje težko in naporno delo 20, 22, 24 ur na teden?

Kakor se sliši, pa ima veliko krivdo pri tem škandaloznem postopanju cela pokrajinska uprava za Slovenijo, torej tudi g. Hribar, tisti Hribar, ki je v svojem rumenem ali kakšnem že fraku tako sladko po celi Sloveniji obljubljal samo pravičnost. Če je res, kar je 2. decembra v «Unionu» ga. Borštnikova govorila v zadevi ge. Milice Hribarjeve, se temu Hribarjevemu postopanju napram katehetom nič ne čudimo. Čudimo se ne, a pred vso javnostjo, ki ima še trohico čuta za poštenost, proti temu sramotnemu in krivičnemu postopanju najodločneje protestiramo, posebno še za to, ker vemo, da se za tem celim, tako frivolnim postopanjem se skrivajo zahrbtni, kulturnobojni nameni. Pa bodite prepričani gospodje, na tak način krščanskega nauka

in katehetov se ne boste izrinili iz šol, še ne grejo, ker imajo več značajnosti, kot pa vi!

Pred vso javnostjo, naj bo svetovnega naziranja kategetakoli, vas pozivamo, če imate pri svojih manirah in pri svojem mentalitetu sploh še kaj poštenosti, vodite kulturni boj kot odkriti možje, ne pa kot neznačajni prihuljenci!

Pozivamo pa tudi one, ki imajo oskrbeti krščanski nauk po šolah, da katehetom, ki vztrajajo na svojih mestih, na ta ali oni način oskrbijo toliko, da bodo mogli živeti in se oblačiti in da sploh v celi zadevi kršč. nauka storijo potrebne korake. Menda je vendar znano, kar so pred kratkim časom pisali razni časniki za stran krščanskega nauka po šolah. Prvi korak je že storjen, ali naj gre še naprej? Mislimo, da je dosti režimskih krivic, a dosti tudi klečeplazenja pred režimom.

Onevne novice.

Duhovniške vesti. Za kaplana k Sv. Lenartu v Slov. gor. je prišel začasno č. g. Jožef Lassbacher, bivši župnik v Belih vodah pri Soštanju, za kaplana k Sv. Barbari v Slov. gor. pač. o. Benko Čirič, bivši upravitelj minoritske župnije v Ptujju.

«Rdeča dolina», tako so prekrstili socialpatriotje okoli tužnega «Napreja» Mežiško dolino. Dne 10. decembra so se namreč vršile občinske volitve v Mežiški dolini in te naj bi prebarvale pisano Mežiško dolino z rdečim barvilom. Za enkrat bodeta morala nestrpna učitelja iz Leš in iz Mežice rdečo barvo za Mežiško dolino še spraviti v magacin Prevaljskega združenega doma, ker, kakor doslej izgleda, bo ostala Mežiška dolina še precej pisana. Samo eno listo in sicer Slov. ljudske stranke so vložile občine: Kotleje, Sv. Danijel in Tolsti vrh! Ojstrica, Črneče, Libeliče in Koprivna bodo volile pozneje in ostanejo tudi v taboru SLS. Hudi boji pa so se bili za Guštanj, Dravograd, Mežico in Črno v nedeljo, 10. decembra med pristaži «Napreja» in Slov. ljudske stranke. Krščanski kmetje in delavci so napravili eno fronto, da vržejo Bernotovec in Kristanovec. Na Prevaljah pa so volitve iz tehničnih ozirov preložene na vigred. Tako stoji danes, domače ljudstvo ni rdeče, ampak se drži zastave krščanskega socializma — le nekaj zapeljanih in privandrancei se pridružujejo na rdečo zastavo.

Iz poglavja o sokolski kulturi. Od St. Janža na Dr. polju nam poročajo: Minulo nedeljo, dne 10. decembra se je pokazal učitelj Jarc, katerega smo že vsi siti radi njegove ogabne nestrpnosti, v svoji pravi kulturni luči. Pokazal se je kot pravega kulturonosca v našem St. Janžu. Kaj takega, kar je on storil, je zmožen le kakšen poulični baraba. Med deseto mašo med podvzdigovanjem in obhajilom je šel trgati s kolecem v roki lepake «Straže» in «Slov. Gospodarja» raz cerkveni zid in s stene Zelove ledenice, da bi tako pokazal svoje junaštvo pred par Sokoli, ki so stali med sv. mašo ob zidu Zelovega hleva in katerih duhovni vodja je Jarc sam. Res lepo, učitelj-Sokol sam gre trgati med sv. mašo lepake raz zid, niti toliko se ne zna krotiti, da bi katerega izmed fantov poslal in mu poveril to častno nalogo. Sicer pa vsa čast fantom, kajti prav gotovo je, da bi izmed fantov nobeden tega ne storil med sv. mašo, toliko taktini in obzirni so še vedno. Kaj tako nizkotnega je zmožen le šolnik Jarc. Ko pa ga je g. kaplan ob koncu maše vprašal, s kakšno pravico gre trgati lepake s stene, začne vpiti nad njim: «Vi g. kaplan, Vi ste komunist, Vi ste brezverec, jaz pa sem pravoverec!» Res, smešno! Učitelj Jarc stoji med sv. mašo s par Sokoli pri Zelovem hlevu in se ima za katoliškega misijonarja, kaplan je pa komunist, brezverec! Vsak, ki je Jarca slišal, si je prav gotovo mislil, da se mu je omračil um, ker drugače ni mogoče tako bedasto govoriti in take bedastoče uganjati. Vsak kmetski fant v zadnji gorski vasi, zna več olike, kakor ta učitelj. Bilo je nam očitno naravnost mučno in zdelo se nam je skrajno ogabno in ostudno obnašanje in vedenje človeka, ki bi naj bil vzgojitelj naših malčkov. Da s svojimi Sokoli stoji med sv. mašo pri Zelovem hlevu ali pa pri gnojišču, o tem niti ne govorimo. Kakšen vzgled daje s takšnim neumestnim in netaktnim ravnanjem in obnašanjem fantom Sokolom, lahko sodi vsak trezno misleči bralec teh vrstic sam. Mi šentjanščani bi pač toliko želeli, naj bi kompetentna oblast posvarila tukajšnjega učitelja Fr. Jarca, da naj vsaj malo kroti svojo politično zagreznost in nestrpnost ter se vede vsaj toliko dostojno kot to zahteva navadna priprosta človeška taktika. Jarcu samemu pa svetujemo, naj si vzame v roke knjigo o lepem vedenju. Bo prav gotovo dobro zanj. Bog živi! — Očividec.

Solske prireditve v Celju. Okoliška dekliška šola č. šolskih sester in deška okoliška šola priredita božičnico v nedeljo, dne 17. t. m. ob pol 4. uri popoldne v Narodnem domu. Na sporedu je petje, deklamacije, gledališka predstava in žive slike. Pri božičnici sodeluje celjski orkester. Čisti dobiček je namenjen revni šolski mladini obeh šol v nabavo šolskih knjig in drugih šolskih potrebščin. V času neznosne draginje nimajo revni otroci šolskih knjig, saj ni čuda, ko je treba že ob vstopu otroku v I. razred ljudske šole najmanj 25 dinarjev, za VI. razred pa 50 dinarjev. Prepričani smo, da celjsko občinstvo hoče pomagati k temu lepemu podjetju. In vi dobri okoličani, ne odrečite svoje pomoči, vi, ki ste vedno na mestu, kadar je treba blažiti bedo. Pridite v prav velikem številu in pomagajte nam, da bo božičnica tem lepša in bogatejša.

V Dravogradu nastopi Dramski odsek Jugoslovenske Maticice iz Maribora dne 17. decembra t. l. ob 15. uri v kinodvorani s prireditvijo zelo zanimivega in poučnega sporeda. Med drugim bo vprizoritve žaloigre «Ivane» in bur-

ke iz vojaškega življenja «Kakšen gospod, tak sluga», ter deklamiranje raznih domoljubnih pesmi. Nadejamo se, da bodo razun tamošnjih domačinov tudi bližji okoličani razumeli pomen te prireditve, katere čisti dobiček je namenjen izključivo le Jugoslovenski Matici ter da se bodo radi tega odzvali svoji dolžnosti s tem, da se prireditve v čim največjem številu udeležijo.

Dovolj denarja za — Sokole. Pribečevičevo prosvetno ministrstvo je zelo radodarno. Beograjsko «Vreme» poroča, da je podarilo enemu sokolskemu društvu v Beogradu 5000, drugemu pa 4000 dinarjev, Sokolskemu domu v Kumanovem 4000 dinarjev, sokolski četi krojiškega okrožja pa 5000 dinarjev. — Taki in podobni darovi se beležijo dan na dan po beograjskih listih in sicer najraji posamezno, da čitatelji ne bi prišli na to, kako velike svote se delijo režimu uslužbenemu sokolstvu.

Naskok na državno blagajno. Pod naslovom prinaša beograjska «Tribuna» 9. decembra poročilo, kako se je načelnik smodišnice v Kamniku, polkovnik dr. Dušan Stanojevič, dogovoril s «Titanitom», akcijsko družbo za kemično industrijo v Zagrebu, da družbi izpustuje koncesijo za izdelavo razstreliva, ki je znano pod imenom «Kamnikit». S pomočjo zveze s tedanjim načelnikom artilerijsko-tehničnega oddelka v vojnem ministrstvu, znanim polkovnikom Stojevičem, se je srečilo podložiti vojnemu ministru akt v podpis. Tako je akcijska družba pričela izdelovati razstrelivo «Titanit», ki je le druga firma za «Kamnikit», o katerem ljubljanski dopisnik trdi, da je donášal državi letno okrog 5 milijonov dinarjev. Ko se je na ta način posrečilo dobiti «furtim» ministrov podpis za koncesijo, je Stanojevič takoj stopil v pokoj in postal ravnatelj pri akcijski družbi, kateri je izdal sestavo razstreliva, državi pa pustil edinole pobiranje — monopolne takse. — Pravosodno in finančno ministrstvo sta protestirala proti tej koncesiji, toda po preteku celih šest mesecev, odkar se proizvaja in oddaja razstrelivo «Titanit» se naroča kamniški smodišnici, da naj opusti izdelavo «Kamnikita» in izdeluje samo «Šnajderit» za zrnje. — «Tribunin» dopisnik pozivlja pravosodno ministrstvo, naj brani državne koristi in razveljavi «Titanitu» dano dovoljenje. — Dopis je iz Ljubljane in kakor izgleda, tudi od človeka, ki dobro pozna razmere v kamniški smodišnici. Mogoče je to kak konkurent pukovnika Stanojeviča, ki je hotel tudi koncesijo za kak «tit», pa je propadel. Vedeti moramo, da se razne umazanosti Stanojevičev, Vasičev in drugih «ičev» razkrivajo samo vsled konkurence in zavisti ter da režim nima ne volje ne morale, da bi take stvari odpravil.

Nadaljne vesti o nesrečnih žrtvah sneženega meteža v Dalmaciji. O nesrečah, katere je povzročilo zadnje sneženo neurje po Dalmaciji, smo poročali že v zadnji «Straži», tokrat hočemo to žalostno poročilo samo nadaljevati: V kritični noči 27. m. m. se je vračal seljak Anton Bačilo iz Sibienske Ragoznice proti domu v družbi svoje žene in hčerke. Sneženi metež jih je zalotil v temni noči, pota niso videli, obe ženski sta padli v prepad in se zadušili v snegu, drugo jutro so ju potegnili iz brezdnja mrtvi. Pastarico Anico Jurič Bileta so našli 30. t. m. zmrznjeno pri svoji čredi. Od dela iz Srbi je se je vračal Marko Todič v Rudo, na potu ga je zalotil sneženi metež in Todič je zmrznil. Pri nesrečni žrtvi, ki je zmrznila 2 km od doma, so našli prihranjeni zaslužek 3647 K. Enajstletni pastirček Štefan Bulič je pasel v Gornjem Ogorju v starem gaju živino, ko ga je zalotila snežena burja in ga tako zamela, da so ga izvlekli drugi dan mrtvega izpod snega.

Razprava proti morilcu cele družine. V Rovinju se je začela te dni razprava proti nekemu Stokoviću, ki je tamkaj umoril eno celo družino ter po umoru pobegnil v Jugoslavijo. Iz Bakra je pribežal v Zagreb in se začel tamkaj baviti s trgovino z drvami, posel mu je vrgel lep dobiček, povrh pa je še bil za tolmača laškimi trgovcem, ki so kupovali na zagrebškem trgu razno blago. Morilcu se je godilo v Zagrebu prav dobro. Ko se je pa pojavilo v naši državi pomanjkanje žita, si je preskrbel falzificiran potni list ter odpotoval v Sofijo, da bi tamkaj začel žitno trgovino, ki je obetala več zaslužka nego barantija z lesom. V Sofiji so ga pa spoznali, aretirali ter predali italijanskemu konzulatu, ki ga je poslal preko Varne v Trst ter Rovinju, kjer je izvršil leta 1919 svoj grozni zločin na obitelji Paropat. Obravnava proti morilcu cele družine bo trajala 6 tednov.

Za slepe! Podporno društvo slepih v Ljubljani prosi tem potom vse prijatelje slepstva, da se naj spominjajo sedaj pred Božičem izmed bednih najbednejših in položje dar slepim na oltar. Vsa, tudi najmanjša darila hvaležno sprejema osebno ali po pošti, pisarna Podporna društva slepih v Ljubljani, Wolfova ulica št. 12. Plemenita srca, lajšate radi in često, zlasti sedaj pred Božičem, bedo naših sotropinov. Dobra zavest in naša hvaležnost vam bode plačilo.

Važno za invalide, vojne vdove in sirote. Mariborsko poverjeništvu splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot je dobilo potom oblastnega odbora kot delež od monopolne uprave znesek 60.000 K, ki se porabi za obdaretev najrevnejših članov ob Božiču, ozir. Novem letu. — Prošnje, ki naj bodo opremljene z natančnimi podatki prosilca, družinskih in premoženjskih razmer, s številom in starostjo otrok, višino pripoznane delanemožnosti in točnim naslovom ter potrjene od občinskega in župniškega urada, se naj oddajo najpozneje do 20. decembra 1922 v društveni pisarni, Rotovski trg 9 in sicer dne 18., 19. in 20. decembra 1922 od 9. do 12. ure dopoldne. Dodelitev podpor se vrši v društveni pisarni dne 22. decembra 1922 od 8. do 12. ure dopoldne. Opozarjamo že vnaprej, da bomo upoštevali le one, ki so podpore resnično najbolj potrebni. Invalidi, vdove in sirote ki so organizirani pri naših podružnicah izven Maribora, se naj obrnejo do svojih zaupnikov. — Odbor.

Iz Ptujja.

Miklavžev večer. V Ptuj je letos prišlo več Miklavžev. Došel je sokolski Miklavž, športni Miklavž, Miklavž sokolskega naraščaja, Miklavž za Mladiko in Miklavž za Dijaški dom. Letos pa se je spomnil tudi katoliških organizacij in je tudi te počastil; sicer malo kasno, a gotovo je imel drugod veliko opravka. Zato mu tudi to zamudo opravičimo. Združene kat. organizacije so priredile dne 8. t. m. lep Miklavžev večer, ki je napolnil dvorano Narodnega doma. Zbrano mnogobrojno občinstvo je pozdravil v imenu minoritske fare č. g. župnik in gvardijan, povdarjajoč potrebo medsebojne podpore. Zahvalil se je tudi vsem za poslana darila. Nato pa so nastopili pod vodstvom svojega glasbenega učitelja notranji gojenci (juvenat) minoritskega samostana, ki so na tamburicah precizno izvajali nekaj lepih komadov. Prof. Kotnik je govoril o slovenskih božičnih in velikonočnih ljudskih igrah. Nato pa je prišel Miklavž, ki je grajal nedostatke naše organizacije in hvallil, kar je bilo hvalevrednega. Mladino je obdaril z lepimi darovi. Tudi pevski zbor je prav dobro izvršil svojo nalogo. Slavnost je počastil tudi prem. g. prošt Jurkovič s svojo navzočnostjo.

Dekliška Marijina družba v Ptujju (minoritski samostan) je vprizorila dne 10. t. m. igro «Zmaga najsv. zakramenta.» Občinstva je bilo še več kot na Miklavževem večeru, tako da je morala gotovo četrtna oditi. Igralo se je prav dobro. Kakor čujemo, namerava Marijina družba igro ponoviti, da jo bodo tudi tisti lahko videli, ki je pri prvi predstavi niso mogli.

Poselsko zveza tudi pripravlja igro in se že vadi. Igrala bo dne 6. januarja.

Videli smo, da je dvorana Narodnega doma za večje prireditve že skoraj premajhna. Zato bo treba misliti na večji prostor.

Velik lov se je vršil v nedeljo popoldne v Spuhlji in okolici. Priredilo ga je lovsko društvo. Lovci so potestrelili 37 zajcev. Nato so imeli lovsko slavnost, pri kateri je bil krščen za lovca g. Miha Brenčič, veleposesnik in komisar okrajnega zastopa. Ustrelil je prva dva zajca. Ptujčani mu kličejo: «Weidmannsheill» smrt zajcu!, da ne bo delal po zimi škode sadnim drevescem!

Prenovitev. Samostan oo. minoritov je popravil zadnji trakt in ga adaptiral za učilnico in spalnico za svoje dijake.

Električna luč bo mogoče tudi nam Ptujčanom zasvetila. Ne bomo je dobili iz elektrarne v Fali, ki menda misli, da smo v Ptujju in na polju sami težki milijonarji, ki lahko plačajo napeljavo čez celo Ptujsko polje. V Petoviji imamo stroj, ki bi proizvajal toliko moči, da bi lahko bilo razsvetljeno tudi ptujsko mesto. Zda inženirji ugibajo in računajo, kaj bi bilo ceneje, ali petrolejke, ali plin, ali elektrika.

Ogenj. Pred kakimi 14 dnevi je pogorelo Šegovo gospodarsko poslopje na Bregu, nato pa dve kmetiji v Moškanjcih. Posesniki, zvišajte zavarovalnico!

Časten naslov. Gospod Fr. Čuček, tovarnar in izdelovatelj priznanega šampanjca, si je pridobil naslov dvornega dobavitelja.

Nemška organizacija. Kakor po drugih mestih, so tudi ptujski Nemci osnovali svojo politično organizacijo. Ker so enakopravni državljani, jim ne bomo kratili ustavne pravice in jim to priznavamo. Če bodo pa politično izkoriščali gospodarsko odvisne sloje, bomo pa zagodli drugo pesem. Vsak hlapec, vsak uslužbenec, ki služi Nemeu, mora imeti popolno svobodo v političnem izražanju.

Protestantovska občina v Ptujju je slavila dne 10. t. m. 60letnico svojega obstanka.

Iz Maribora

Shod Slovenske ljudske stranke za mesto Maribor se vrši prihodnji ponedeljek, dne 18. decembra, ob pol 8. uri zvečer v Gambrinovi dvorani. Na dnevnem redu je: Komunalna politika v Mariboru in poročilo o političnem položaju. Zaupnike SLS pozivamo, da agitirajo od moža do moža.

Seja širšega odbora in zaupnikov SLS za Maribor se je vršila v torek, dne 12. t. m. v Orovičevi dvorani. Seje so se udeležili do malega vsi člani širšega odbora. Dvorana je bila nabito polna zastopnikov vseh petereh okrajev in iz vseh stanov. Sejo je vodil prof. Vesenjaki. Referiral je o našem organizatoričnem delu in o nalogah bodočnosti poslanec Žebot. Po referatu se je razvila živahna debata. Razdelilo se je organizatorično delo med člane odbora in zaupnike. Vsi zaupniki in člani odbora so se zavezali agitirati za udeležbo na shodu, ki bo v ponedeljek, dne 18. t. m.

Kamnica pri Mariboru. Poslanec Žebot priredi prihodnjo nedeljo po rani maši v gostilni pri Kmečki posojilnici političen shod.

Mariborska tvrdka Toneje in drug ter umetno gnojilo kot kuhinjska sol. Mariborska tvrdka Toneje in drug ima glavno monopolno zalogo soli za mariborsko okrožje in pri tej tvrdki je vršil te dni preiskavo Herman Bužič, finanjski kontrolor za Beograd. Preiskava se je vršila radi sledečega tudi za demokratsko firmo Toneje značilnega slučaja: Nek beograjski trgovec je prodal drugim dvema trgovcema v Beogradu 2 in pol vagona mesto soli kajnit, ki se porablja kot umetno gnojilo in je povsem podoben soli. Beograjčani, ki so solili mesto s soljo s kajnitom svoja jedila, so si pokvarili zdravje, nastala je preiskava, uprava državnih monopolov je zaplenila kajnit in odredila proti krivcem preiskavo. Dognali so, da je naročeval beograjski špekulant kajnit pri zagrebškem trgovcu

Dušanu Kralj, ki je v ozkih rodbinskih in kupcijskih zvezah z mariborsko tvrdo Tonejc in drug. D. Kralj je namreč nabavljal kajnit pri Tonejcu in ga razpečaval po Hrvatskem. Bužič je napravil preiskavo pri vseh osumljencih in dognal, da je Tonejcev sorodnik Kralj dobro znal, da se prodaja Tonejcevo umetno gnojilo kot kuhinjska sol. Gotovo je tudi, da so vedeli vsi, ki so prodajali kajnit, da se uganja z njim največja lumparija, a so si šli vsi na roko od Tonejca do Kralja in beograjskega prodajalca zloglasnega kajnita. Kralj je tudi pisal Tonejcu, da mu je pokvaril s pošiljateljico bolj rdečkastega kajnita celo umazano trgovino, ker so se ljudje oplašili in naj mu pošlje drugič samo beli kajnit. Tonejcevemu zlahtniku Kralju so dokazali, da je razpečal 111 vagonov kajnita za kuhinjsko sol in je sedaj pod ključem. Merodajne oblasti opozarjamo, da se morajo zanimati tudi za mariborsko tvrdo Tonejc in njegov, ki je torej v najožji zvezi s kajnitarem Kraljem in ki je tudi v preiskavi radi razprodaje kajnita. Od oblasti zahtevamo, da javnosti javijo, kako bo izpadla preiskava pri Tonejcu in ali morda tudi Tonejc ne preskrbuje mariborskega okrožja s kako sumljivo soljo! Pri lumparijah, ko gre za zdravje in življenje širših človeških slojev, so pač več ali manj udeleženi vedno demokratje, ki si gredo na roke od Maribora preko Zagreba do Beograda.

Občni zbor mariborskega Orla. V nedeljo, dne 17. decembra 1922 je redni občni zbor telovadnega odseka Orel Maribor. Občni zbor se vrši v društveni dvorani v Lekarniški ulici 6, ob 10. uri dopoldne. Dnevni red je sledeči: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega red. občnega zbora. 2. Poročilo odbornikov. 3. Slučajnosti. Vsak predlog se mora vsaj osem dni pred občnim zborom predložiti odboru. Vsak član je po disciplini dolžan, priti na občni zbor. Kdor bi neopravičeno izostal, proti temu se bo postopalo po poslovniku.

Ljudski oder v Mariboru. Ker je pokrajinska uprava odobrila pravila «Ljudskega odra v Mariboru», se izvrši v petek, dne 15. t. m. ustanovna skupščina odra. Kraj in uro bomo pravočasno javili. Pripravljalni odbor vabi vse one, ki imajo veselje do umetniškega dela na gledališkem odru, da pristopijo k Ljudskemu odru kot člani (-ce). Vsa potrebna pojasnila daje načelnik pripravljalnega odbora vsak dan do inkl. petka od pol 15. do 16. ure v svojem stanovanju, Slomškov trg 13, I. nadstropje, odnosno od 19. ure naprej v gledaliških prostorih Narodnega doma. Kot član ali članica more pristopiti vsakdo, ki je dopolnil 14. leto in ga vodstvo Ljudskega odra smatra sposobnim za delo na gledališkem odru.

Dijaški dramatični krožek na kr. drž. gimnaziji v Mariboru priredi v nedeljo, dne 17. t. m. v narodnem gledališču slavnostno akademijo v proslavo kraljevega rojstnega dne. Na sporedu so recitacije, deklamacije, pevske in orkestralne točke, odlomek iz «Zlatoroga», odlomek iz «Jul. Cezarja», nadalje še «Orest» (Stritar) in eden simboličen baletni solo-nastop. Čisti dobiček pripade gimn. podporni knjižnici.

Najprimernejša božična darila so:

domači čevlji	štrpaccni čevlji
plesni čevlji	nogavice

katere dobite v vseh oblikah in velikosti po najnižjih cenah 1-5 pri

Anici Traun, Maribor, Grajski trg 1

Največja tovarna 3-5568
električnih svetilk v Evropi

išče samoprodajalca za celo Jugoslavijo.

Naslov se izve v upravnishvu STRAŽE

Mala naznanila. Zimsko perilo, nogavice za moške in ženske, kóče, odeje, preproge prodaja po znižanih cenah

Franjo Majer, Maribor
manufakturna trgovina
Glavni trg 9. 900

Hiša z prostorim vrtom v Ptuj (Breg), na prometnem mestu, pripravna za vsako obrt, se takoj prodaja. Naslov v uredništvo. 2-2 571

Proda se dolg moški površnik. Splavarska ulica št. 4. I. ndstr. levo. 578

SENO
slamo, drva ter premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja —
OSET ANDREJ, MARIBOR
Aleksandrova cesta št. 57, telef. 88. 50-323

Invalidi, vdove in sirote! V nedeljo, dne 17. decembra 1922 se vrši redni občni zbor org. vojnih invalidov v Mariboru v restavraciji «Maribor», Grajski trg, ob 9. uri dopoldne. Udeležba vsakega člana dolžnost. K obilni udeležbi vabi odbor.

Mariborski mesečni živinski sejm. Ker je letos dne 26. decembra praznik, se vrši v Mariboru mesečni živinski sejm na Janževo dne 27. decembra 1922.

Prodaja jajc. Mestna občina mariborska bo od ponedeljka 11. decembra 1922 do nadaljnjega vsak dan prodajala za mestno prebivalstvo na Rotovškem trgu apnena jajca komad po K 5.50. Manje, ko dva komada se ne bo prodajalo.

Poselsko zveza vabi vse svoje članice na shod, ki se vrši v nedeljo, dne 17. t. m., popoldne ob 5. uri, v dvorani Lekarniške ulice. Na dnevnem redu so važne zadeve, torej pridite vse!

Božične jaslice, krasne in terpežne, se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru po 8,50, 11, 13 ali 22 din. komad.

PROSVETA.

50 LETNICA GLASBENE MATICE V LJUBLJANI.

Dne 25. septembra 1922 je preteklo že 50 let, odkar je beno Matico, da vzraste dosedaj pogrešana slovenska glasbena literatura.

Iz skromnih početkov, razvilo se je vsestransko delovanje Glasbene Matice v mogočen kulturni faktor, ki ima za razvoj slovenske glasbe brez dvoma največje zasluge.

50 letnico svojega obstoja hoče proslaviti Glasbena Matica s skromno kulturno slavnostjo poslednjem redu:

I. Petek, dne 15. decembra 1922 ob 8. uri zvečer se vrši v dvorani Filharmonične družbe predavanje dr. Josipa Mantuanija z naslovom: Delovanje Glasbene Matice in njen pomen za razvoj slovenske glasbe. II. Sobota, dne 16. dec. ob 8. uri zvečer v dvorani hotela «Union» simfonični koncert orkestralnega društva Glasbene Matice s sodelovanjem orkestra Narodnega gledališča v Ljubljani, pod vodstvom kons. prof. G. Karola Jeraja. III. Nedelja, dne 17. decembra: a) Dopoldne ob 10. uri izredni občni zbor Glasbene Matice v dvorani Filharmonične družbe. b) Popoldne ob 4. uri vokalni koncert pevskega zbora Glasbene Matice, pod vodstvom kons. ravnatelja g. Mateja Hubada. Pri koncertu sodelujejo: ga. Dana Golia-Koblerjeva, ga. Pavla Lovšetova in g. Julij Betetto. c) Zvečer ob 8. uri komerz v dvorani Filharmonične družbe.

Temu glavnemu sporedu sledila bo v naslednjih dneh produkcija gojencev konservatorija Glasbene Matice.

Odbor Glasbene Matice v Ljubljani naznanja naši javnosti proslavo svoje 50 letnice z iskreno željo, da se občinstvo v obilnem številu odzove povabilu, poseti slavnostne prireditve in tako moralno podpre Glasbena Matico za nadaljno kulturno delovanje v prosep glasbene umetnosti.

Odbor Glasbene Matice v Ljubljani:
Dr. Vladimir Ravnihar, preds., Dr. Viljem Krejci, tajnik.

Prvi književni dar Goriške Matice je Koledar za l. 1923, ki ima za prilogo zemljevid Julijske Krajine in je letos urejen v geslu dobroteljnosti. Med pisatelji, ki so letos prispevali k Koledarju, beremo imena Alojzij Remec, dr. Ivo Šorli, Joža Lovrenčič, Fran Tratnik. Ti so prispevali črtice in pesmi. Več poljudnih člankov o raznih panogah, dobroteljnosti, gospodarstvu itd. so sisali dr. Egidij, Franc Pirc, Just Ušaj, Ivan Reščič, dr. J. Bačar, arhitekt Radovič, Ivan Mercina ter ostali. Preobširno bi bilo, če bi našli celo vsebino. Kako je bogato ilustriran, nam priča dejstvo, da ima 56 ilustracij poleg bogate risarske opreme slikarja A. A. Bucika. Druga knjiga je Zabavna knjižica, hrvatske pripovedi v prevodu našega priljubljenega pesnika dr. Alojzija Gradnika «Zlata srca.» Ta knjiga vsebuje vrsto poljudnih povestic literarne vrednosti in je posebno pripravna za ljudske knjižnice, prijetno čtivo za vsak kmetski dom. Tretja knjiga je prevod Sirahove knjige v verzih od dr. Andreja Pavlice, z razlago, ki bo tudi mnogim dobrodošla po svoji globoki notranji lepoti. Vse knjige je slikarsko lepo opremil akademični slikar A. A. Bucik, da delajo čast našemu književnemu trgu. Vse tri knjige stanejo za Jugoslavijo samo 24 D. Primorski Slovenci, ki živite v Jugoslaviji, kupite te knjige, sezite po njih vsi, ki se zanimate za življenje primorskih Slovencev, ali ki nimate primerne čtiva; posebno priporočamo društvom, da obogate s knjigami svoje knjižnice. Knjig ni mnogo na razpolago; sezite po njih. Zahtevajte jih po vseh knjigarnah! Kdor hoče kupiti knjige posamezno, stane Koledar 6 D, ostali dve knjigi pa po 10 D. Knjige se dobe v Mariboru pri Weikslu in v Cirilovi knjigarni.

H. G. WELLS:

Zgodba o nevidnem človeku.

Pa to ni bilo tisto, nad čimer je ostrmela —
Vsa glava je bila povita v bele povoje, beli povoji so zakrivali lica in ušesa in senca in čelo in lase —
Druga ni gledala iz njih ko modra očala in rdečkasto se blesteči nos.

Imel je sukno iz temnorjavega žameta in njen visok ovrtnik ovrtnik je bil zavihan čez tilnik. Gosti črni lasje so tu pa tam uhajali izza povojev in štrleli v ščetinah in rogovih na vse strani in dajali njegovi glavi čudno, nenavadno obliko.

Kaj takega še ni videla gospa Hall. Prizor jo je za trenutek izpremenil v kamen —
In neprestano je držal brisaljko pred usta, rokavic še tudi ni snel in njegova brezizrazno se blesteča očala so bila uprta vanjo.

»Pustite klobuk!« je ponovil nerazločno za belim prtom.
Njeni od strahu otrpli živci so oživali. Položila je klobuk nazaj k peči.

»Nisem vedela,« je začela, »da — — —
Vsa v zadregi je prenehala.
»Hvala!« je dejal suho, pogledal od nje k vratom in od vrat spet nazaj k njej.

»Prav lepo ga bom posušila, gospod, in takoj!« je rekla, vzela površnik in stopila k vratom.

Ozrla se je po njegovih belih povojih. Se vedno si je držal brisaljko pred usta.

Streslo jo je, ko je zaprla vrata, in njen obraz je govoril začudenje inzadrega.

»Kaj takega —!« je šepetala. »Tega pa še ne —!«
Čisto rahlo je stopila v kuhinjo in tako je bila zamisljena, da se je pozabila zadreti ad Millie, kaj da neki sedaj počenja.

Čudni gost je poslušal na njene odhajajoče korake, nezaupno pogledal po oknu in šele tedaj vzela brisaljko od ust, jo položil in nadaljeval zajutrk.

Nesel si je grizljaj k ustom, spet nezaupno pogledal k oknu in si vzela nov grizljaj. Nato je vstal, pograbil brisaljko, stopil po sobi in spustil zastor doli do belih museliastih zagrinjal, ki so visela na spodnjih šipah. Polumrak je bil v sobi. Z zadovoljnim licem se je vrnil k mizi in k zajutрку.

»Ubogi človek!« je govorila gospa Hallova, bolj zaseko za dekle. »Nesreča se mu je zgodila! Operirali so ga, — ali pa se je pobill! — Kako sem se prestrašila tistih povojev —!«

Naložila je premoga, postavila stol k štedilniku in razgrnila tužjev površnik.

»In tista očala —! Izgleda kakor potapljač v svoji čeladi, ne pa kakor pošten človek!«

Obesila je volneno vratno ruto na stol.

»I ves čas je držal tisto brisaljko pred usta —! In še govoril je skozi njo —! Morebiti so mu tudi usta razmesarili —. Najbrž —!«

Zasukala se je, kakor kdor se naglo nečesa spomni. —

Oh, ta pozabljivost —! Ali še niste pripravili krompirčkov, Millie?«

Ko je gospa Hall stopila v sobo k svojemu gostu, da pospravi po zajutрку, se je še bolj utrdila v prepričanju, da so tudi njegova usta razrezana in razmesarjena.

Kadil je pipo in ves čas, dokler je bila v sobi, je imel spodnjo čeljust tesno zavito v svilen robec prav tja do ust. Ni bilo videti, da si ga je morebiti pozabil sneti, kajti pozorno je gledal v tleči tobak. Sedel je v kotu pri peči s hrbtno proti oknu. Tudi zgornjeji je bil in njegov glas ni bil več trd in okoren, — najbrž, si je mislila, pod vplivom njenega dobrega luncha in tople sobe. Njegova velika očala so se živahno modrikasto bleščala v svitu žarečega oglja.

»Prtljago imam na kolodvoru«, je pravil in vprašal, kako bi jo mogel dobiti. Čisto vljudno je nagnil povito glavo in naredil hvaležen poklon, ko mu je odgovorila.

»Jutri šele?« je se začudil. »Ali ni prej mogoče?«

Nevoljna nepotrpežljivost je donela iz njegovih besed, ko mu je dejala, da ne.

»Res ne —? Bi ne mogel kdo z lahkimi sankami na kolodvor?«

Gospa Hallova je z veseljem pograbila priložnost, da spravi zanimivega tučja v razgovor.

»Pot na kolodvor je zelo strma, veste, gospod! Nekoč se je tu doli ponesrečila kočija, leto dni bo temu. Kočijaž in njegov gospodar, oba sta se ubila. Nesreča se hitro pripeti, kajne, gospod?«

Tučec se ni dal izlahka zvabiti iz svoje redkobesednosti.

»Sevel!« je odgovoril izza svilenega robca in jo mirno gledal skozi svoja neprodirna očala.

»Pa dolgo je treba, preden se taka nesreča popravi, kajne? Tamle moj nečak — sin moje sestre —, Tom, se je urezal v roko na kosi, padel je nanjo pri košnji in — Bog nas varuj! — tri mesece je hodil zavezan okoli! Človek bi ne verjel! Kadar vidim koso, se prestrašim!«

»Čisto razumljivo!«

»In bali smo se tistikrat, da bo moral k operaciji, tako hudo je bilo!«

Tučec se je nasmejal. Bodeče, lajajoče, da se je zdelo, kot bi se hotel zadušiti na smehu.

»Zares?« je dejal.

»Da, prav gotovo, gospod! In ni nam bilo na smeh, nam, ki smo mu stregli. Ker sestra je imela polne roke dela z otroki. Povijali smo ga in odvijali, pa spet povijali. — Tako da če bi smela biti tako drzna in se vam ponuditi, gospod, da bi —.«

»Ali imate užigalice pri roki?« ji je segel v besedo.

»Pipa mi je ugasnila.«

Gospo Hall je zadelo v živo —. Vsekakor je bilo njegovo obnašanje precej odurno, vključ vseh njeni vljudnosti in postrežljivosti, je pomislila.

Razdražilo jo je, z odprtimi usti je obstala, žarka opazka ji je bila na jeziku, — pa spomnila se je zlatov —.

Stopila je po užigalice.

»Hvala!« je dejal kratko, ko jih je položila predenj, jej obrnil hrbet in gledal skozi okno. Videti je bilo, da je občutljiv v zadevi operacij in povojev.

Ni se mu več »ponudila, da bi —«, užaljena in razdražena je odšla in Millie je imela hude čase tisti popoldan.

Tučec je ostal v sobi do štirih. Tiho je bilo gori, zdelo se je, da sedi pri peči, morebiti tudi da dremlje. (Dalje prihodnjič.)

NOVE KNJIGE.

V zalogi Cirilove tiskarne v Mariboru so ravnokar izšle sledeče knjige:

1. Moj stric i moj župnik. Povest. Prevedena iz francoščine. Povest je zelo mična. Knjiga bo posameznikom in društvom dobro došla. Res pozdraviti je ideja Cirilove tiskarne, da izdaja v prevodu dobre povesti iz tujih slovstev, ker so v zadnjem času leposlovnih knjige na Slovenskem že zelo redke. Cena broširan knjigi je 4 dinarje, kar je za sedajne razmere zelo malo. Po pošti poslano stane 4.25 dinarjev.

2. Srečne hiše je naslov 2. zvezka Knjižnice presv. Srca. Knjižnica govori o sreči tistih družin, ki se posvetijo božjemu Srcu Jezusovemu. Nadalje opisuje delovanje o. Mateja iz družbe Srca Jezusovega za posvetitve družin. Končno obsega krasne nagovore ob posvetitvi družin. Knjižica je lična, lepa, prikupljiva in bodo častilci božjega Srca gotovo radi segali po nji. Stane pa s poštnino vred 1.50 dinarjev. Naroči se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.